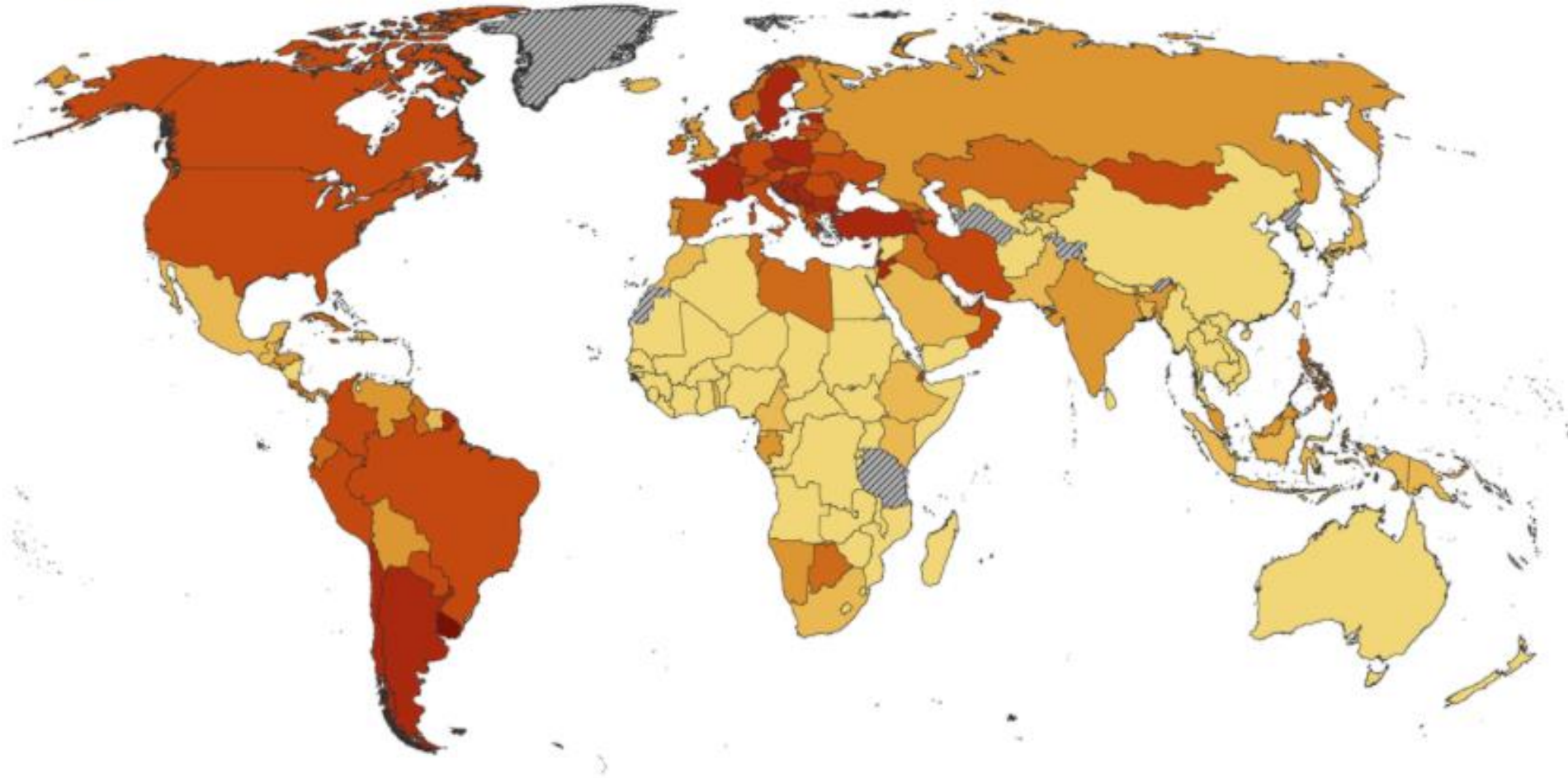

SOTE-HENKILÖSTÖN KORONAVIRUS- ROKOTUKSET

19.4.2021, apulaisylilääkäri Eeva Ruotsalainen

KORONAPANDEMIAN TILANNE MAAILMASSA HUHTIKUU, VIKOT 13-14

14-day COVID-19 case notification rate per 100 000, 2021-w13 to 2021-w14

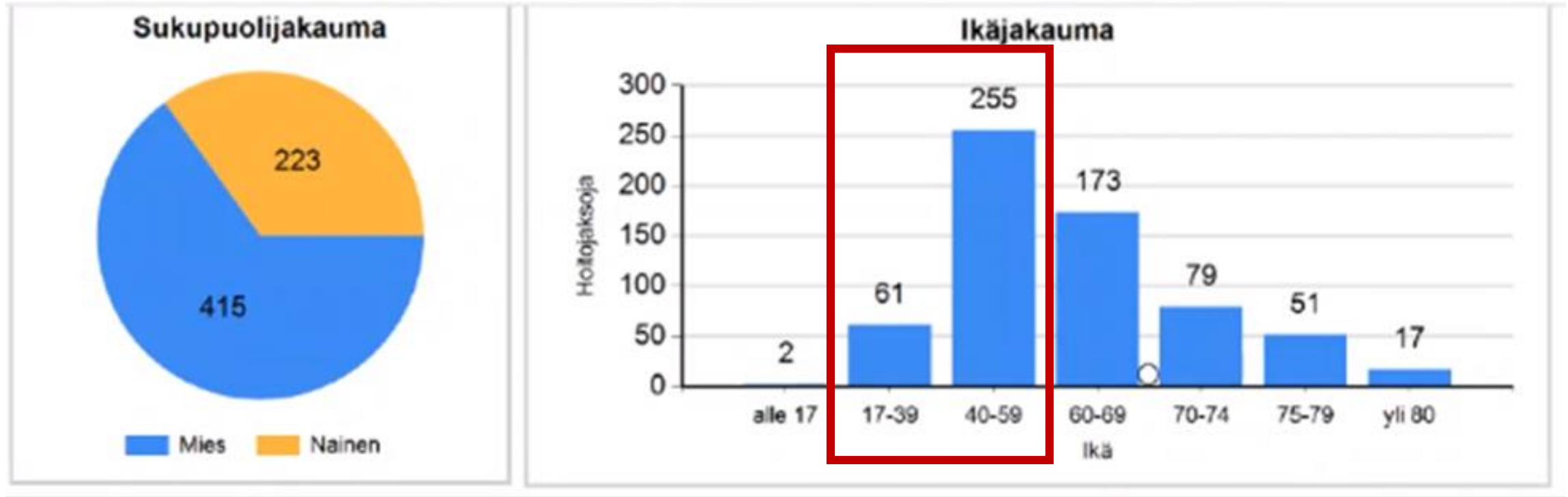

SUOMEN KORONAVIRUSROKOTUSTEN LÄÄKETIETEELLISET JA EETTISET PERUSTEET

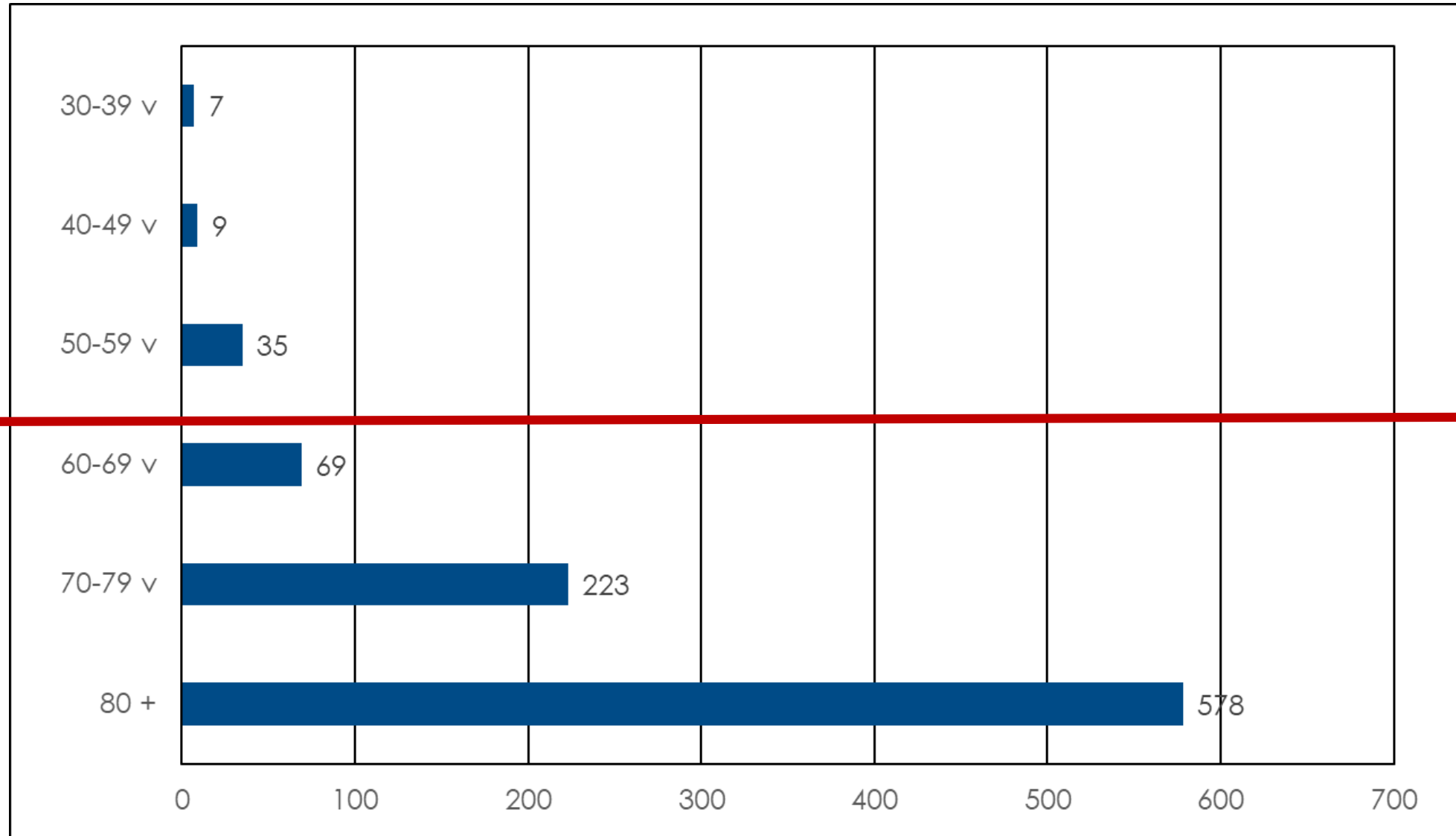
Suomen koronarokotestrategian tavoitteena on:

- Estää vakavia tautitapauksia, kuolemia ja elinvuosien menetyksiä
- Ylläpitää terveydenhuollon kantokykyä
- Ensin rokotetaan **ikääntyneet** ja henkilöt, joilla on vakavalle koronavirustaudille altistava sairaus tai tila sekä **sote-ammattilaisia**.

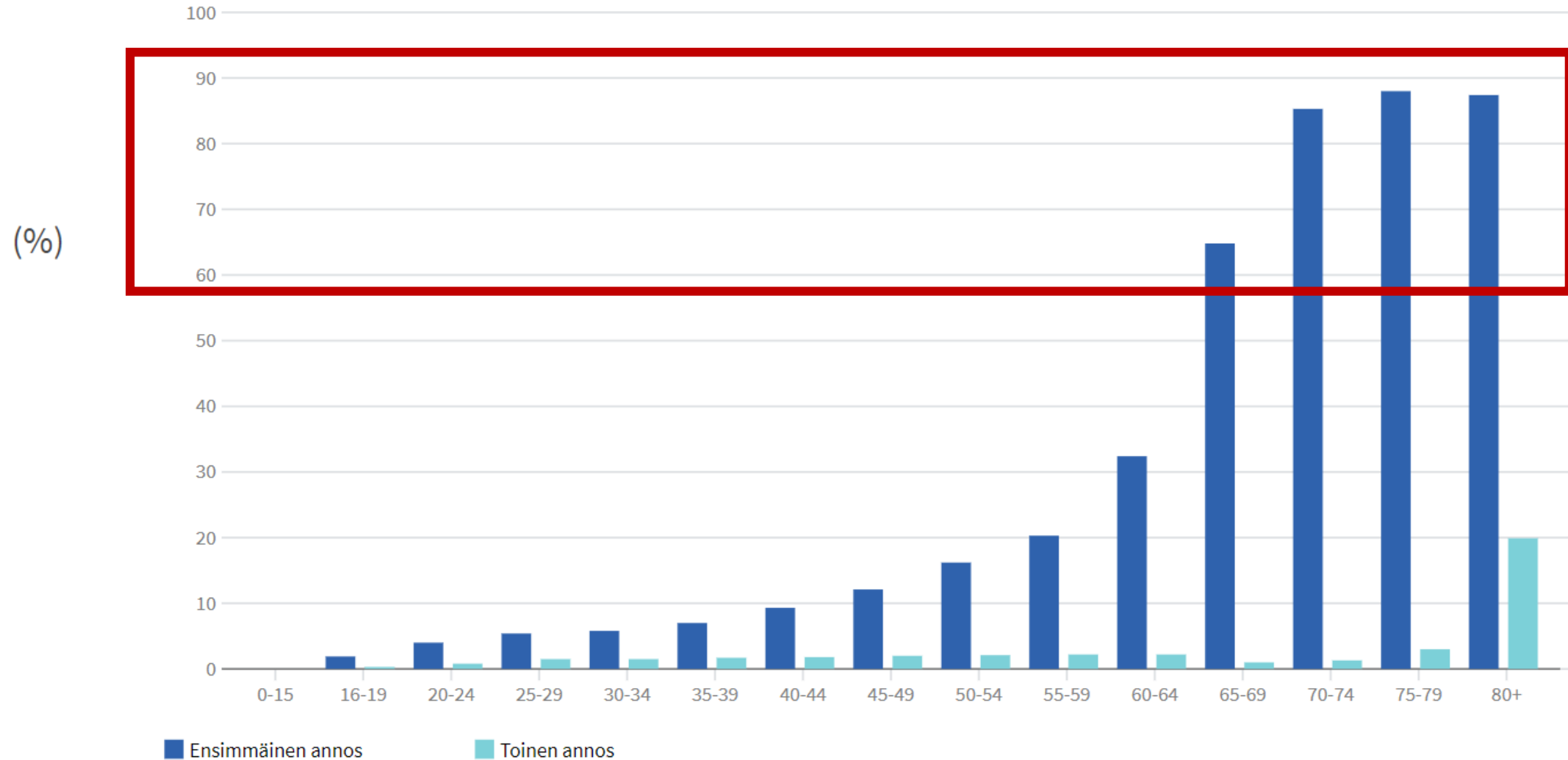
SUOMI 12.4.2021: TEHOHOITOPOTILAAT IKÄRYHMITTÄIN - TYÖIKÄISIÄ

SUOMI 18.4.2021: KORONAVIRUSKUOLEMAT IKÄRYHMITÄIN – HOIVALAITOSTEN ASUKKAAT

HUS 18.4.2021: KORONAVIRUSROKOTUSTEN KATTAVUUDET, IKÄÄNTYNEET YLI 80 %

MITEN ROKOTE SAATIIN KEHITETTYÄ NOPEASTI?

- Koronavirusrokotteet käyvät läpi **kaikki normaalit tutkimusvaiheet**.
- Normaalitilanteessa yksi tutkimusvaihe seuraa toistaan, **nyt tutkimusvaiheita on tehty rinnakkain**.
- Myös rokotteiden arviointiprosessia on nopeutettu. Euroopan lääkevirasto (EMA) **arvioi tutkimustuloksia jatkuvasti**, kun tutkimukset valmistuvat. Yleensä EMA tekee arvion vasta kerralla, kun kaikki tutkimukset ovat valmistuneet.
- Mistään rokotteita koskevista **arviointikriteereistä ei ole joustettu** prosessin nopeuttamiseksi.
- Koronavirusrokotteita arvioidaan samoilla laatu-, turvallisuus- ja tehokriteereillä kuin muitakin lääkevalmisteita.

mRNA-ROKOTTEET VAIKUTUSTAPA: BIONTECH-PFIZER JA MODERNA

- Rokotteessa **ei ole mukana virusta**, vaan viruksen geneettistä koodia (lähetti- RNA eli mRNA), jonka avulla **lihassolut** rokotteen pistokohdassa saadaan tuottamaan koronaviruksen **pintaproteiinia**.
- Elimistön puolustusjärjestelmä tunnistaa tämän **pintaproteiinin vieraaksi** ja alkaa tuottaa **vasta-ainetta** sitä vastaan. Näin elimistöä opetetaan torjumaan varsinaista koronavirusta.

Tärkeää tietää:

- RNA ei pysty liittymään rokotetun solujen perimään (DNA:han).
- **mRNA-rokote ei voi muokata ihmisen perimää.**

ADENOVIRUSVEKTORIROKOTE VAIKUTUSTAPA: ASTRAZENECA

- Koronaviruksessa on geeni, jolla virus pystyy tuottamaan piikkiproteiinia.
- Rokotteessa tämä geeni on siirretty osaksi vaarattoman kuljettajaviruksen perimää. **Kuljettajavirus:**
 - **Rokotteessa ei ole mukana virusta**, vaan muokattu adenovirus.
 - **Ihmiselle vaaraton eikä se pysty lisääntymään.**
- Kuljettajavirus tuottaa pistokohdassa **piikkiproteiinia**, jonka ihmisen puolustusjärjestelmä **tunnistaa vieraaksi** ja alkaa suojautua sitä vastaan tuottamalla **vasta-aineita**.

KORONAVIRUSROKOTTEET OVAT TEHOKKAITA!

- Koronavirusrokotteet tarjoavat suojaa oireista koronavirustautia ja **erityisesti sen vakavia muotoja vastaan**.
- Tehokkuusprosentit ovat huomattavasti suurempia, kuin influenssarokotuksissa.
- **Suojateho on yleensä parempi nuoremmilla** kuin ikääntyneillä.
 - Ikääntyneitä hoitavien rokotukset suojaavat myös hoidettavia!
- Vaikka rokote ei suojaisi taudilta kokonaan, se **lieventää tautia ja estää vakavia tautimuotoja**.

KORONAVIRUSROKOTTEIDEN TEHO

Erinomainen teho vakavaa tautia vastaan, liki 100 %.

- Tarkka suojateho riippuu iästä ja taustasairauksista (**Suomessa vakavaa tautia vastaan ikääntyneillä 74 % ja riskiryhmillä 84 %**).

Suojateho 2. annoksen jälkeen lievempää ja keskivaikeaa tautia vastaan:

- mRNA- ja adenovirusvektorirokotteilla noin **85-90 %**.
- Suoja kehittyy adenovirusvektorirokotteella hieman hitaammin ja lisääntyy 12 viikkoon mennessä.

Tulossa tietoa:

- Tietoa karttuu, miten koronavirusrokotteet **estävät viruksen leviämistä ihmisestä toiseen**.
- Rokotteen tarjoaman suojan kesto ja mahdollisen **kerran vuodessa** annettavan tehosterokotteen tarve.

THL: ASTRAZENEKAN ERITTÄIN HARVINAISEN HAITTAVAIKUTUKSEN EPÄILYN TOIMENPITEET

- Erittäin harvinainen haittavaikutus: aivolaskimoiden veritulppa (sinustromboosi) ja verihiutaleiden lasku.
- Altistavina tekijöinä naissukupuoli ja ikä (alle 60-v.).
- Euroopassa ilmaantuvuus arvioitu olevan **1 / 100 000 rokotettua kohti**.
- **Suomessa 3 tapausta** ja 250 000 saanut AstraZenecan rokotteen.
- Haittavaikutusta voidaan hoitaa.
- Euroopan lääkevirasto jatkaa AstraZenecan antamista.
- Suomi otti varovaisuusperiaatteen ja antaa vain yli 65-vuotiaille.
- Muut Euroopan maat: 8 maata laittanut ikäraajat alle 30–70 –vuotiaille.

mRNA- JA ADENOVIRUSVEKTORIROKOTTEET, ANNOSVÄLI 3 KUUKAUTTA (PÄIVITETTY 18.4.2021)

1) mRNA-rokotteet (Pfizer-BioNTech, Moderna)

- HUS-alueella yli 70-vuotiaille
- **Alle 65-vuotiaille (kuten sote-ammattilaiset)**
 - HUOM! Ei lapsille toistaiseksi, tutkimuksia menossa.

2) Adenovirusvektorirokote (AstraZeneca)

- HUS-alueella 65-69 –vuotiaille, joilla ei ole aiemmin sairastettua aivolaskimotukosta (sinustromboosi) tai hepariinihoitoon liittyvää verihiutaleniukkuutta.
- Alle 65-vuotiaille AstraZenecan toinen rokoteannos korvataan Pfizer tai Modernalla.

KETÄ EI ROKOTETA?

- Ikäraajat
- Jos rokotettavalla on kuumetta tai kuumeinen infektio, rokotusta on syytä siirtää.
- Jos on saanut anafylaktisen reaktion (=vakavan allergisen reaktion) ensimmäisestä saman sarjan koronavirusrokotteesta tai jostain sen ainesosasta.
- AstraZeneca: yli 65-vuotiailla aiempi aivolaskimoveritulppa ja hepariinihoidon aiheuttama verihiutaleniukkuus

HUOMIOITAVAT ERITYISTILANTEET

- Koronavirusinfektio: sairastettu 6 kk aiemmin, itämisvaiheessa oleva tai pitkittynyt
 - Allergia ja/tai anafylaksia rokotteen ainesosille
 - Polyetyleeniglykoli (PEG)-allergia
 - Polysorbaatti 80 -allergia
 - Raskaana olevat tai imettävät
 - Immunosuppressiivinen lääkitys
 - Verenvuototaipumus ja antikoagulaatiohoito
 - Leikkaus
 - Muut rokotukset
-

KORONAVIRUSROKOTTEIDEN TAVALLISIMMAT HAITTAVAIKUTUKSET LIEVIÄ JA OHIMENEVIÄ

- **Pistosalueen paikalliset oireet:** kipu, punoitus, kuumotus ja turvotus.
- **Yleisoireet:** kuten kuumereaktiot, lihaskipu, nivelsärky, päänsärky, väsymys, ärtyneisyys, vilunväristykset ja pahoinvointi.
- Paikallis- ja yleisoireet **alkavat yleensä parin vuorokauden sisällä** ja menevät ohi muutamissa tunneissa tai vuorokausissa.
- Tarvittaessa voi ottaa **kuume- ja kipulääkettä**.
- Kotiin tulee jäädä, jos ei ole työkuntoinen.
- Jos kuumetta, kotona kunnes 24 tuntia kumeeton ilman kuumetta alentavaa lääkettä.
- Jos kuumetta yli 3 vrk → koronavirusnäytteeseen.
- Paikallis- ja yleisoireet eivät estä jatkorokotuksia.

- Viranomaiset seuraavat rokotteiden turvallisuutta ja Fimea julkaisee tietoja haittavaikutusilmoituksista.
 - Kaikki kansallisessa rokotusohjelmassa käytettävät rokotteet kuuluvat Suomen Keskinäisen Lääkevahinkovakuutusyhtiön vakuutuksen piiriin.
-

SUOJAINTEN KÄYTTÖ JA TURVAOHJEIDEN NOUDATTAMINEN EDELLEEN TÄRKEÄÄ

Rokotuksen jälkeen tulee edelleen käyttää ohjeiden mukaisesti suu-nenäsuojusta, noudattaa turvavälejä ja huolehtia hyvästä käsi- ja yskimishygieniasta.

HUS^{*}

MIKSI OTTAA ROKOTE? 5 SYYTÄ

1.

MYÖS NUORIA JA/TAI PERUSTERVEITÄ IHMISIÄ ON JOUTUNUT TEHOHOITOON JA MENEHTYNYT KORONAVIRUKSEN AIHEUTTAMAAN TAUTIIN.

OSA KORONAVIRUSTARTUNNAN SAANEISTA SAA PITKÄAIKAISSOIREITA.

→ ROKOTTEEN OTTAMINEN ON TURVALLISEMPAA KUIN TAUDIN SAIRASTAMINEN.

2.

ROKOTE MAHDOLLISTAA NORMAALIN ELÄMÄN KUN
SAAVUTAMME RIITTÄVÄN LAUMASUOJAN.

TÄLLÖIN VÄESTÖSTÄ 70 – 80 % TULEE OLLA ROKOTETTU.

3.

ROKOTTAMALLA ITSEMME SUOJAAMME ITSEMME,
LÄHEISEMME, POTILAAMME JA MYÖS HEITÄ JOTKA
EIVÄT VOI ROKOTETTA VIELÄ SAADA.

HUOM! LAPSET

4.

KORONAVIRUSTA EI VOI TORJUA "LUONNOLLISELLA AJATTELULLA", "ENERGISELLÄ LÄSNÄOLOLLA" TAI "VIRTTAAVALLA PUHDISTUKSELLA".

ÄLÄ USKO HUUHAATA!

OLE SOTE-AMMATTILAINEN!

5.

ROKOTE EI OLE PAKOLLINEN, MUTTA VOI OLLA, ETTÄ
ESIMERKIKSI MATKUSTAMINEN MYÖHEMMIN
HANKALOITUU / ESTYY.